

คำนำ

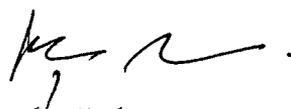
โครงการวิจัยเรื่อง ผู้ไทศึกษา ประกอบด้วยงานวิจัย 2 เรื่อง คือ (1) สังคมและวัฒนธรรมผู้ไท (2) ตามรอยผู้ไทไปศึกษาผ้าอ้อมคราม เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาสังคม วัฒนธรรมและการทำผ้าอ้อมครามของผู้ไทในประเทศไทย ผู้ไทในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รายงานฉบับนี้ เป็นรายงานการตามรอยผู้ไทไปศึกษาผ้าอ้อมคราม

ประวัติการตั้งถิ่นฐานของผู้ไทที่ปรากฏ ทั้งในพงศาวดารและมุขปาฐะ สอดคล้องกันว่า ผู้ไทมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่เมืองน่านน้อยอ้อยหน่า เขตเมืองแกง แคว้นสิบสองจุไทย หรือจังหวัดเดียนเบียนในปัจจุบัน ประมาณปลายสมัยอยุธยา ผู้นำได้พาผู้ไทอพยพและสร้างเมืองชื่อเมืองวัง อีกทั้งมีเมืองบริวาร ซึ่งปัจจุบันเป็นเขตเมืองวิไลบุรี แขวงสะหวันนะเขต ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งรัตนโกสินทร์ ผู้ไทถูกเกลี้ยกล่อมและกวาดต้อนข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาอยู่ในภาคอีสานของสยาม ภายหลังได้รับการแต่งตั้งเป็นเมือง อยู่ในเขตจังหวัดสกลนคร กาฬสินธุ์ มุกดาหาร และนครพนม

เมื่อผ้าอ้อมครามได้รับการฟื้นฟู ประมาณปี 2540 ตามความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ชื่นชอบผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ พบว่าแหล่งผลิตผ้าอ้อมครามธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นกลุ่มหญิงผู้ไท จึงเกิดโครงการวิจัยผู้ไทศึกษา ทำการศึกษา สังคม วัฒนธรรม และการผลิตผ้าอ้อมครามของผู้ไทในประเทศไทย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และลในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การผลิตผ้าอ้อมครามของผู้ไททั้ง 3 ประเทศ สรุปได้ 2 ประเด็น คือ รูปแบบผ้าอ้อมคราม และกระบวนการย้อมคราม ซึ่งรูปแบบผ้าอ้อมครามทั้ง 3 ประเทศ มีพื้นฐานร่วมกัน แต่มีการพัฒนามากขึ้น ในลาว และไทย ทั้งนี้เพื่อตอบสนองการใช้ประโยชน์จากผ้า ที่ต่างกัน ส่วนกระบวนการย้อมครามก็ใช้หลักการเดียวกัน แต่มีเทคนิคพิเศษต่างกันตามสังคมและวัฒนธรรม

คณะวิจัยหวังว่าข้อมูลจากผลการวิจัย จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาผ้าอ้อมครามของทั้ง 3 ประเทศ และเป็นฐานข้อมูลให้เกิดการวิจัยหลากหลายและครอบคลุมในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับผ้าอ้อมคราม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณรัตน์ สายทอง)

หัวหน้าโครงการวิจัย

กันยายน 2557